

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Zory Šmolkové a JUDr. Jana Vyklického, ve věci žalobce **M. C.**, proti žalovanému **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Praha 2, Na Poříčním Právu 376/1, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 8. 2013, č. j. 2013/32385 - 421, v řízení o námitce podjatosti vznesené žalobcem proti soudkyni Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích Mgr. Monice Chaloupkové,

t a k t o :

Soudkyně Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích Mgr. Monika Chaloupková **n e n í** vyloučena z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích pod sp. zn. 53 Ad 17/2013.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou doručenou Krajskému soudu v Hradci Králové, pobočce v Pardubicích, dne 12. 10. 2013 domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného Ministerstva práce a sociálních věcí, ze dne 7. 8. 2013, č. j. 2013/32385 - 421 a rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajská pobočka v Pardubicích č. j. MPSV – UP/3549326/13/AIS-ZAM.

U prvního jednání ve věci žalobce vznesl námitku podjatosti soudkyně, neboť pochybuje o její právní kvalifikaci. Soudkyně podle něj „buďto nezná zákony anebo je zná a zneužívá je k jinému účelu, než jsou určeny, ale především nejedná vstřícně vůči občanům“. Podle názoru žalobce soudkyně řádně neodůvodnila své usnesení o tom, že bude jednáno v nepřítomnosti zástupce žalovaného, a v rozporu se správním řádem soudním měla v úmyslu pokračovat v jednání navzdory uplatněné námitce podjatosti.

Soudkyně konstatovala, že námitka podjatosti byla vznesena z důvodu nesouhlasu žalobce s jejím postupem u jednání a podle jejího názoru není důvodná. Soudkyně se necítí být podjatá a k účastníkům řízení ani k projednávané věci nemá žádný vztah. Žalobce a jeho zástupce viděla poprvé u jednání a je připravena ve věci rozhodnout v souladu se zákonnou úpravou.

Podle § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), „[s]oudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.“

Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. „[ú]častník nebo osoba zúčastněná na řízení může namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočnicka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřihlíží. Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. O vyloučení soudce rozhodne usnesením po jeho vyjádření Nejvyšší správní soud, a je-li namítána podjatost soudní osoby, tlumočnicka nebo znalce, senát po jejich vyjádření.“

Integrální součástí práva na spravedlivý proces, vymezeného v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, je garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce. Nestrannost a nezaujatost soudce je jedním z klíčových předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky). Vyloučení soudce z projednávání a rozhodování věci má být založeno nikoliv až na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnost o jeho nepodjatosti. Subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání; rozhodování o této otázce se však musí dít výlučně na základě hlediska objektivního (shodně též Ústavní soud ve věci sp. zn. I. ÚS 370/04). Ústavní soud ve své judikatuře dále vyslovil, že „[d]ůvodné pochybnosti o soudcově nestrannosti jsou kategorií objektivní povahy a jako takové musí být založeny skutečnostmi objektivitě soudcovského rozhodování protirečícími, a to natolik, že nikoli z pohledu účastníků řízení, ale v objektivním smyslu ústavně chráněnou nestranností soudcovského rozhodování otrásají“ (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 9. 3. 2000, sp. zn. III. ÚS 26/2000).

Při úvahách o vyloučení soudce z důvodů uvedených v ustanovení § 8 s. ř. s. je nutno postupovat velmi obezřetně, neboť jde o výjimku z ústavní zásady, podle které nesmí být nikdo odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny). Tak, jak zákon a na něj navazující rozvrh práce určuje osobu zákonného soudce (příslušného soudního oddělení, senátu), je tato příslušnost zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci lze proto jen výjimečně a ze závažných důvodů, které mu, alespoň potenciálně, brání rozhodnout v souladu se zákonem, nezaujatě a spravedlivě (srov. usnesení zdejšího soudu ze dne 29. 4. 2003, č. j. Nao 19/2003 – 16). Při posouzení otázky podjatosti soudce je třeba akcentovat též tzv. zdání nezávislosti a nestrannosti nejen ve vztahu k účastníkům řízení, nýbrž i ke třetím osobám (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 15. 11. 2010, sp. zn. I. ÚS 517/10).

Pro posouzení předložené námitky podjatosti je zcela zásadní, že podle § 8 odst. 1 s. ř. s. nejsou důvodem k vyloučení soudce okolnosti, které spočívají v jeho postupu v rámci řízení o projednávané věci nebo v rámci rozhodování o jiných věcech. Rozhodnutí soudkyně o tom, že bude jednáno v nepřítomnosti zástupce žalované a její rozhodnutí o tom, že bude pokračovat v jednání přes vznesenou námitku podjatosti (k čemuž nakonec nedošlo, protože soudkyně jednání přerušila do rozhodnutí o námitce podjatosti), v čemž žalobce spatřuje důvod její podjatosti, však nemohou být s ohledem na dikci ust. § 8 odst. 1 s. ř. s. důvodem pro vyloučení soudkyně. Právě tyto okolnosti, které spočívají v postupu v řízení o projednávané věci, jsou jako důvod podjatosti citovaným ustanovením vyloučeny. Ostatně to potvrzuje i konstantní judikatura, např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 3. 2014, č. j. Nao 112/2014 - 53, usnesení ze dne 28. 11. 2013, č. j. Nao 87/2013 - 78, nebo usnesení ze dne 19. 3. 2003, č. j. Nao 2/2003 - 18.

Vzhledem tedy k tomu, že žalobcem uváděný důvod nemůže vést k vyloučení soudce, rozhodl Nejvyšší správní soud tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto usnesení.

pokračování

P o u ě n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. února 2015

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu